

Intervenció alteracions del desenvolupament lingüístic Curs 2018-19

Dades generals de l'assignatura

6 ECTS 3r curs / 2n semestre/ obligatòria

Laia Sala Gorgas

esala@manresa.cat

Llicenciada en Psicopedagogia. Diplomada en Logopèdia. Postgrau en Intervenció logopèdica en trastorns de la comunicació en dany cerebral. Graduada en Magisteri d'Educació Infantil.

Descripció general de l'assignatura

Portar a terme la intervenció en un infant amb una dificultat evolutiva del llenguatge oral i escrit, requerirà que decideixis quins objectius treballar i com prioritzar-los i seqüenciar-los al llarg de tot el procés que desenvolupis. També hauràs de dissenyar la intervenció, seleccionant les activitats, els materials i els ajuts necessaris perquè l'infant pugui construir el seu llenguatge. Aquest procés de presa de decisions sobre què i com treballar requereix tenir uns coneixements que són els continguts d'aquesta assignatura. Però també serà necessari recuperar d'altres coneixements que ja has estudiat en assignatures anteriors. La finalitat de l'assignatura és la de proporcionar-te les eines necessàries per a què com a futur logopeda puguis intervenir en les dificultats evolutives del llenguatge oral i escrit. Els objectius proposats són:

1. Conèixer els principals models d'intervenció logopèdica.
2. Identificar els criteris que permeten dissenyar un model d'intervenció.
3. Saber les premisses necessàries per portar a terme una intervenció de qualitat. I entendre el treball del logopeda des de la perspectiva de la multidisciplinarietat.
4. Determinar el procés d'intervenció en funció de cada cas.
5. Familiaritzar-se amb la programació de la intervenció logopèdica: objectius, activitats i avaluació.
6. Iniciar el coneixement sobre els procediments i els diferents materials d'intervenció.
7. Desenvolupar la valoració crítica del procés d'intervenció.
8. Revisar els diferents moments i elements que permeten l'establiment d'una programació com a instrument de referència.
9. Conèixer diferents estratègies d'intervenció en les alteracions del llenguatge oral.
10. Conèixer diferents estratègies d'intervenció en les alteracions del llenguatge escrit..

Competències

G3 - Interactuar amb altres persones amb empatia, demostrant habilitats en les relacions interpersonals.

CB2 - Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïxin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

CB3 - Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloquin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

T2 - Projectar els valors de l'emprenedoria i de la innovació en l'exercici de la trajectòria personal acadèmica i professional a través del contacte amb diferents realitats de la pràctica i amb motivació cap al desenvolupament professional.

T3 - Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i d'investigació.

E5 - Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdics, tant individuals com col·lectius, establint objectius i etapes, amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats, i atenant a les diferents etapes evolutives de l'ésser humà.

E7 - Assessorar a famílies i a l'entorn social dels usuaris, afavorint la seva participació i col·laboració en el tractament logopèdic.

E8 - Ser capaç de treballar en els entorns escolar, assistencial, sanitari, sociosanitari, així com en equips uniprofessionals i multiprofessionals. Assessorar en l'elaboració, execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb la prevenció i assistència logopèdica.

E10 - Conèixer els límits de la professió i les seves competències sabent identificar quan és necessari un tractament interdisciplinari o la derivació a un altre professional.

E11 - Explicar i argumentar el tractament seleccionat.

E12 - Conèixer, dissenyar i aplicar programes preventius relacionats amb la logopèdia, i fomentar les habilitats comunicatives en la població.

E16 - Conèixer i valorar de forma crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.

E17 - Ser capaç d'establir una comunicació clara i eficient amb el pacient, els seus familiars i amb la resta de professionals que intervenen en la seva atenció adaptant-se a les característiques sociolingüístiques i culturals de l'interlocutor.

E18 - Elaborar i redactar informes d'exploració i diagnòstic, seguiment, finalització i derivació.

E19 - Presentar una adequada producció de la parla, estructuració del llenguatge i qualitat de la veu.

E22 - Incorporar els principis ètics i legals de la professió a la pràctica, integrant els aspectes socials i comunitaris en la presa de decisions.

E23 - Ser capaç d'exercir la professió, respectant l'autonomia del pacient, els seus determinants genètics, demogràfics, culturals i econòmics, aplicant els principis de justícia social i comprenent les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.

Resultats d'aprenentatge

1. Dissenya projectes d'intervenció logopèdica, seleccionant el model, els objectius, les tècniques i recursos adequats per a la intervenció logopèdica atenent als condicionants de cada un dels àmbits d'intervenció: educatiu, social i sanitari.
2. Redacta informes d'intervenció amb la correcció formal pertinent adequant la informació necessària quan va dirigit a la pròpia família com a altres professionals implicats en el cas (foniatres, otorrinolaringòlegs, mestres, pediatres, etc.).
3. Especifica de forma àmplia un conjunt de consells pràctics per incitar la participació de la família en el tractament logopèdic.
4. Mostra habilitats per tractar pacients amb trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals i identifica les situacions que requereixen la derivació a altres professionals.
5. Argumenta sobre la importància i la influència de l'entorn social en la millora del tractament logopèdic de diferents casos pràctics.
6. Identifica i usa de forma correcta cadascun dels elements que determinen la qualitat i l'eficiència en l'emissió vocal: el timbre, l'entonació, la intensitat, l'expressivitat, l'articulació i la projecció com a model en la intervenció logopèdica.
7. Analitza les capacitats personals i professionals pròpies en relació a diferents àmbits de la pràctica professional.
8. Avalua pràctiques professionals en contextos emergents i globals i proposa línies d'intervenció ajustades a les diferents realitats.
9. Es desenvolupa en situacions complexes o que requereixen el desenvolupament de noves solucions tant en l'àmbit acadèmic com laboral o professional dins el àmbit de la logopèdia.
10. Recopila i interpreta dades i informacions sobre les que fonamentar les seves conclusions incloent-hi, quan calgui i pertinent, la reflexions sobre assumptes d'indole social, científica o ètica en l'àmbit de la logopèdia.

Blocs didàctics

Bloc 1

1 Introducció a la intervenció logopèdica.

1.1 Conceptes bàsics

1.2 Tipus, fases i objectius de la intervenció logopèdica.

1.3 Què, com i quan intervenir? Continguts, procés i temporització de la intervenció.

Bloc 2

2. Models d' intervenció logopèdica i Marcs teòrics de referència

Bloc 3

3. Principis generals d'intervenció.

3.1 Estratègies d'intervenció

3.2 Activitats per a la intervenció i anàlisi de casos

3.3 Intervenció amb els pares

Bloc 4

4. Dificultats de lectoescriptura. La dislèxia. Diferents teràpies d'intervenció: indirecta, directa i preventiva.

4.1 Comprensió lectora: Aspectes primaris i secundaris

4.2 La composició escrita

Bloc 5

5.1 Relació entre el llenguatge i la cognició en infants:

5.1.1 Aspectes generals entre el llenguatge i la cognició en el desenvolupament infantil.

5.2. El nou enfocament de la relació entre el llenguatge i la cognició:

5.2.1 Relacions metacognitives (teoria de la ment) i llenguatge en infants amb autisme, amb discapacitat intel·lectual i amb nens amb TEL.

5.2.2 Relacions entre les funcions executives i el llenguatge.

Activitats Formatives

Exposició magistral professor

Visualització de vídeos i conferències

Simulacres, jocs, dinàmiques, role play, dramatitzacions

Confecció d'esquemes, presentacions gràfiques, mapes conceptuals i pòsters

Confecció de vídeos i o materials audiovisuals

Debats, col·loquis, converses o grups de discussió

Construcció/elaboració de materials o productes

Estudi de cas, supòsits pràctics i casos clínics

Treballs d'ampliació i síntesi

Exposicions orals i defenses de projectes

Lectura i comprensió de textos i elaboració d'informes o resums

Exàmens i proves

Discussions i comentaris de documents (audiovisuals, escrits, orals...)

Preparació individual de proves

Correcció/revisió d'exercicis i seguiment

Activitats pràctiques i de laboratori

Realització d'activitats o exercicis d'aplicació

Instruments d'avaluació	%	Recuperable	%Total
Observació de la participació	Full signatures	No	5
Seguiment del treball realitzat	Casos pràctics Pla d' intervenció Participació i argumentació reflexionada	(10%) No (15%) No (5%) Sí	30
Proves específiques d'avaluació: exàmens	Examen 1 (Bloc 1 i 2) Examen 2 (Bloc 3 y 4) Examen 3 (Fitxa TOM)	(20%) Sí (20%) Sí (5%) No	45
Realització de Treballs o projectes requerits	Material Didàctic Mapa conceptual	(10%) No (10%) No	20

Bibliografia

Bibliografia bàsica:

Andreu Barrachina L, coordinador. Desenvolupament i avaluació del llenguatge oral. Barcelona : UOC; 2012. Disponible a: http://cataleg.upc.edu/record=b1463691~S1*cat

Acosta Rodríguez VM, Moreno Santana AM. Dificultades del lenguaje en ambientes educativos: del retraso al trastorno específico del lenguaje. Barcelona: Masson; 1999. Disponible a: http://cataleg.upc.edu/record=b1282914~S1*cat

Aguado Alonso G. Trastorno específico del lenguaje: retraso de lenguaje y disfasia. Málaga: Aljibe; 1999. Disponible a: http://cataleg.upc.edu/record=b1283460~S1*cat

Moriano-Gutierrez A, Colomer-Revuelta J, Sanjuan J, Carot-Sierra JM. Variables ambientales y genéticas relacionadas con alteraciones en la adquisición del lenguaje en la infancia. Rev Neurol [Internet]. 2017 [citad 1 juny 2017];64(1):31-37. Disponible a: <http://www.neurologia.com/articulo/2016024>

Puyuelo Sanclemente M. Intervención del lenguaje: metodología y recursos educativos, aplicaciones específicas a la deficiencia auditiva. Barcelona: Masson; 2002. Disponible a: http://cataleg.upc.edu/record=b1286083~S1*cat

Sans A. Per què em costa tant aprendre? : trastorns de l'aprenentatge. Barcelona: Hospital Sant Joan de Déu; 2008

Bibliografia recomanada:

Artigas J, Narbona J. Trastornos del neurodesarrollo. Barcelona: Viguera; 2011. Disponible a: http://cataleg.upc.edu/record=b1441075~S1*cat

Peña-Casanova J. Manual de logopedia. 3a ed. Barcelona: Masson; 2001. Disponible a: http://cataleg.upc.edu/record=b1285150~S1*cat

Bau M, Pujol M, Riu A. La lupa. Vic : Àlber; 2007

Cortese S, Rosello-Miranda R. Tratamientos para niños y adolescentes con trastorno por déficit de atención

/ hiperactividad: ¿cuál es la base de la evidencia hasta ahora? Rev Neurol [Internet]. 2017 [citad 1 juny 2017];64(s01):S3-7. Disponible a: <http://www.neurologia.com/articulo/2017045>

Fortea-Sevilla MS, Escandell-Bermúdez MO, Castro-Sánchez JJ, Martos-Pérez J. Desarrollo temprano del lenguaje en niños pequeños con trastorno del espectro autista mediante el uso de sistemas alternativos Rev Neurol [Internet]. 2015 [citad 1 juny 2017];60 Suppl 1:S31-5. Disponible a: <https://www.neurologia.com/articulo/2014566>

Guixà J, editor. L'exploració del llenguatge en el nen. Barcelona: Escola de Patologia del Llenguatge, Servei de Neurologia, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau; 1999. Disponible a: http://cataleg.upc.edu/record=b1286596~S1*cat

Etchepareborda MC. Detección precoz de la dyslexia y enfoque terapéutico. Rev Neurol [Internet]. 2002 [citad 1 juny 2017];34 Suppl 1:S13-23. Disponible a: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12447785>

Gallego Ortega JL. Calidad en la intervención logopédica : estudio de casos. Málaga : Aljibe; 1999

Hervas A. Desregulación emocional y trastornos del espectro autista. Rev Neurol [Internet]. 2017 [citad 1 juny 2017];64(s01):S17-25. Disponible a: <http://www.neurologia.com/articulo/2017030>

Monfort M, Juárez Sánchez A. Los niños disfásicos: descripción y tratamiento. Madrid : CEPE; 2002

Monfort M, Juárez Sánchez A, Monfort Juárez I. Niños con trastornos pragmáticos del lenguaje y de la comunicación : descripción e intervención. Madrid: Entha; 2004

Pérez Pérez E, Serra i Raventós M. Anàlisi del retard del llenguatge (A-RE-LL): protocols d'avaluació i perfil 3-6 anys. Barcelona: Ariel; 1998. Disponible a: http://cataleg.upc.edu/record=b1278087~S1*cat

Aguilar Mediavilla EM, Serra i Raventós M. A-RE-PA, anàlisi del retard de la parla : protocolos per a l'anàlisi de la fonètica i la fonologia infantil. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona; 2004 Disponible a: http://cataleg.upc.edu/record=b1253448~S1*cat

Renau D, Mata M, Rosa Sensat. Els inicis del llenguatge i la comunicació en l'infant: de 0 a 3 anys: bases per a ajudar al seu desenvolupament. Barcelona: Rosa Sensat; 1980. Disponible a: http://cataleg.upc.edu/record=b1423628~S1*cat

Sáiz Manzanares MC, Román Sánchez JM. Habilimen: programa de desarrollo de habilidades mentalistas en niños pequeños. Madrid: Ciencias de la Educación Preescolar y Especial; 2010